

تأملی کنند آثار راستی و حقیقت را از هر طرف آن بخوبی مشاهده میکنند مانند حل بیعت و رفع تکلیف از یاران خود و همراه آوردن عیال و گذشتن از طفل شیر خوار و امثال آن و از همه بالاتر اینکه میتوانند بوسیله بیعت کردن بایزید خود را از چنان مصیباتی خلاص کنند و با این حال از روی اختیار آن مصیبات را برای خود خرید و زیر بار ذلت بیعت نرفت. این است که باید نام نای آن بزرگوار در سر لوحه مردان بزرگ دنیا جای داد و هر سال و ماه فداکاریها و جان نثاری های او را یاد آوری نمود تا برای مردم دنیا خصوصاً پیروان او درس مردانگی و شجاعت باشد

حقیق شناسی

اگر آفتاب گیتی افروز را بچشم خود دیدیم و با جمال دل آرای شاهد مقصود را در کنار یافتیم؛ البته برای ما جای شبهه باقی نمی ماند که دیدگان خویش را بخطا نسبت دهیم و اگر هزاران برهان سوفسطائی اقامه شود که آنچه دیدی شب تار و یار قیب دل آزار بود دست از اعتقاد خود نشوئیم

حقایق علمی افلاطون و اکتشافات فنی ادیسون خود بزرگ ترین گواه بر بزرگی روح آنان است. و اگر جهانی دهان بخوردی آنها گشاید و ایشان را به بستی معرفی سازد از او نه پذیریم و زحمات هر يك را در رشته خود تقدیس کنیم؛ برای اینکه مقامات علمی و فنی هر يك را دیده و سنجیده ایم. بلی اینگونه امور را جز بدیده انصاف نتوان سنجید و بیکر دل ربای حقیقت را با پرده های تاریک اغراض و عناد نتوان دید

وظیفه هر کسی است که بزرگان خود را که قدمر دانگی برافراشته اند و در پیرامون مقصدی که دارای نفع عمومی بود عمر گرانمایه را صرف کردند محترم دانسته و هر يك را به بلندی پایه فکرشان سپاسگذاری کنند - سپاسگذاری نه تنها زنگ ملالت را از لوح خاطر شیخ فدا کار زدوده و از کسالت بیرون آورد بلکه در اثر آن صدها جان نثار پیدا شده و سر را بکف نهاده و در آن راه بکوشند

زنده و پاینده باد قرآن که گوید و لئن شکرتم لازیدنکم (اگر سانس گذاری کنید نعمت شما را زیاد کنم) مردمیکه باس خدمات دانشمندان و بزرگان خود را نگاه داشته و آثار آنها را بعالم اعلام دارند همواره شرافت و نزر گواری را در آغوش گرفته و با سعادت و خوش بختی همدوش خواهند بود و اگر بجای آن خامه انتقاد بدست گیرند و یا زبان خورده گیری باز کنند آن جمعیت در پرتگاه نیستی و لگد سای هر نا کس و پستی خواهند بود

مردم دانا تا از متاع خویش در بازار دارند دست بمتاع بیگانه دراز نکنند ولی ما تا بمتاع دیگران دست رسی داریم بمتاع خود توجه نکنیم اگر بیگانه قائد توانای ما (اعلیحضرت اقدس شهر یاری) که خدایش نکهدار باد از ورود اجناس تجملی و غیر ضروری جلوگیری نمیکرد میدیدیم که امروز در سرتاسر ایران جز اجناس بیگانه خرید و فروش نمیشد و صنایع داخلی بکلی از میان رفته بود خدایش بر این کار یار و مددگار باد

مردمان دیگر رجال برجسته خود را با بزرگی نام برده و خدمات شایان او را بعالم اعلام میدارند ولی ما بانظر بی اهمیتی به بزرگان خود نگرسته و اگر هم خود در دنیا آبرویی پیدا کرد و خویشتن را به

بزرگواری معرفی نمود: در مقام هتك او بر آئیم و از او عیب جوئی
کنیم و در نتیجه بیگانگی پرستی ماست که دیگران همان دستورها و گفته‌های
بزرگان ما را بصورت دیگر در آورده و برای ما بارمغان فرستند چنانکه
حاصل دست رنج ما را برایگان گرفته و با تغییر صورت بقیمت گزاف
بما پس دهند، مرده باد چنین مردم بی ادراك چنانکه زنده بی روحند
اگر مقاله از توماس کارلیل مسیحی و شبلی شمیل مادی به بینیم
آن را بجان و دل خریداری کنیم و اما اگر هزاران برهان اساسی
از دانشمندان دینی خود شنویم مورد اعتناء قرار ندهیم - من نمیگویم
نباید بمطالب سودمند دیگران توجه نمود بلکه میگویم چنانکه بگفته
های دیگران نظر داریم باید بگفته‌های بزرگان خود نیز نظر داشته
باشیم زیرا نظر پرستی بدانشمندان خود داشتن و کاسه ایسی اجانب را
شیوه خود ساختن کار خردمندان نیست

دانشمندان دین ما که روان با کشان شادباد چنانکه شاداست هر يك
در قسمتی که عهده دار شدند کمال جدیت را نموده و اسلامیان را
و همین خدمات شان خویش ساختند - عده در جمع آوری اخبار و آثار
ائمہ اطهار (ص) و عده دیگر در مقام جدا ساختن صحاح از سقام و جمعی
دیگر در استخراج احکام - خدایشان جزای نیک عطا فرماید

این نکته نیز نگفته نماند که اخباریکه در موضوع احکام و
وظائف است نهایت درجه دقت شده و صحیح از سقیم بخوبی جدا
شده بطوریکه جای هیچگونه انتقاد علمی نیست و اگر هم
اعتراضی باشد متوجه بناقل نیست و چنانکه کسی هم ایرادی داشته باشد
باید از روی موازین علمی وارد شود نه اینکه نسنجیده و بدون اطلاع

زبان بخورده گیری گشاید

اما اخبار یکه را جمع بموضوعات مختلفه از تاریخ و فلسفه و نجوم و حیوان شناسی و نبات شناسی و غیره میباشد چون مورد احتیاج عامه نبود لذا در تصحیح آن کمتر حدیث شده ولی باز ممکن است از روی قواعد علمی (درایه و رجال که برای این مطالب وضع شده) درست و نادرست را از یکدیگر جدا نمود

شیخ خورده گیر اگر راستی خود را دل سوز این آئین پاک میدانند بهتر این است که همت گماشته و صحیح و سقیم روایاتی را که آنها جمع نمودند از یکدیگر جدا کنند زیرا نظر آنها تنها جمع آوری کلیه اخبار بوده نه اخبار صحیح ضیاء بیکدای

☆☆☆

این مقاله باهضاء منطقی فارفار از مرند رسیده - گرچه عبارات و مطالب آن اشکال بسیار دارد ولی چون ما گفته ایم در مطالب این مجله تنها بقاضی نرویم عین آنرا بدون هیچ تصرف چاپ میکنیم و چون از جواب آن معذوریم حکمیت را بذوق خوانندگان محترم واگذار میکنیم

پرتال جامع علوم انسانی

تحت عنوان رنج بیهوده

(ومن يعظم شعائر الله فانها من تقوى القلوب)

آقای مدیر محترم، مجله همایون - شما در شماره ۶ صفحه ۳۲ و در شماره ۷ صفحه ۲۸ روشن کردن شمع را در مساجد و مشاهد و این طور عزاداری معمولی امروزانه را بی نتیجه تصور فرموده و منع مینمائید و عمده دلیلی که اقامه فرموده اید خلاصه اش اینست که (کدام دستور شرعی در این موارد رسیده) این بنده باوجود قلت